

Nro. 39.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Költ Bétsben, Pénteken Majusnak 15-ik napján

BCU 1801-ik esztendőben. ary Cluj

B é c s.

A' Párisi Moniteurben még eddig fintsen egy
fzó officialis tudositás is az Egyiptomi ujjtörtene-
tekről. Egy más közönséges Párisi levél így ír: —
„Az Admirál *Ganthaume* hajós seregével eve-
zett volt el Toulonból *Baux* hazafi, kinek hajó-
ját az Anglusok tsak hamar el-fogván, velle együtt
Minorca szigetéhez *Mahonba* vezették, hanem *Baux*
hazafit magát Mahonból Toulonba visszfa bo-
tsátották. A' *Baux*' Mahonban való léte alatt,
érkezett meg oda Alexandria mellől Apr. 1-ső nap-
ján egy Anglus hajó, a' mely Mártzius 24-dikéni
indúlt onnét, és olyan kedvetlen hírt hozott, hogy
az Egyiptomba ki szállott Anglus sereg meg ve-

rettetett volna; ez a' hír nagy ijedséget okozott Mahonban. Hogy az Anglusok, minthogy az egész Mediterraneum tenger mindenütt az ő hajóik által vagyon el borítottva, 's minthogy szél is mind jó fúv, mind eddig is Egyiptomból hirt ne vettek volna, nem lehet gondolni: 's hogy még is ki nem hirdetik, nem egyebet lehet belőle ki hozni. hanem, hogy nem lehettek Egyiptomban szerentsések." — Ez a' levél Toulonból érkezett Párisba.

Északi Európai Történetek.

Néhány Anglus és Dánus levelekből némely jegyzéseket, még az Április 2 dikánn Koppenhága előtt történt mérges tengeri verekedésről, ide nyomtattatni szükségesnek itéltünk.

Anglus fő Admirál *Hyde Parker*, ilyen kifejezésekkel írt mingyár a' tsata után a' Londonban lévő Admirálitáshoz: — „ Minekutánna a' *Sundonn* való bé evezésünk után, *Hveen* szigetetől valami 5 vagy 6 mértföld távolságra vasmatskáinkat kihánytuk volna, én, Vice Admirál *Nelson*, és Contre Admirál *Graves*, azonnal a' Koppenhágai kikötőhely' környékének, az azt védelmező hadi hajók' rettenetes sorának, öszsze fűzött tutajoknak, ágyus sajkáknak, gályáknak, és gyúlytogató hajóknak meg vizsgálásokra, indultunk, a' mely fok féle nemli hajók, a' *Koronák*nak nevezetű két szigeteken ki szegezettve lévő ágyus battériák által fedezetttek; 's-a mely battériák (lántzok), olyan szélesek, hogy 50—70 ágyuk is találatnak benne, és a' kikötőhely' belső részéről 2 hetven-hetven ágyus Linea hajók 's meg egy nagy Fregát által komendéroztatnak; két más 64 ágyus hajók pedig, árbotzfájik le szedet-tetvén, a' fegyveres házhoz való bé evező hely-nél oly módon süjjeztődtek-le a' kitsiny méjjségű tengerbe, hogy két kemény battériák helyett

szolgálok. Délről fuvván a' szél, azt végeztük, hogy Délről támodjuk meg ezen kemény lineát. Mánthogy Lord *Nelson* arra ajánlotta magát, hogy ezt a' próbát maga személylyesen fogja tenni, erre nézve az *Elefant* nevű Linea hajóra által vitetvén zászlóját, minden Fregátokkal, bombihányo, gyulytogató, 's egyéb apró, és 12 Linea hajókkal, hadi rendet formált. Ugy égygyeztünk vólt meg továbbá, hogy a' hátra maradó Linea hajók, rész szerént külömb-külobmb *demonstratiókat* (tsal vető mozdulásokat) tegyenek; rész szerént meg rongyollandó hajóinkat védelmek alá vegyék. Ha én, a' Lord *Nelson*' érdemeihez valamit még hozzá adni alkalmas lehetnék, azt mondanám, hogy akar mi nagyok vóltak is azok valaha, soha ő a' maga hazájához nagyobb hazafi tüzet nem mutathatott, mint most, &c."

Lord *Nelson* maga ilyen szavakkal írt erről a' tengeri tsatáról: — „Ő, a' 6 Linea hajókból, 11 úzó battériákból, egy bombihányó hajóból, és több ágyúzó salkákból álló, 's a' két 88 ágyúkkal spékelt *Koronáknak* nevezetű szigetek által fedeztetett, Dáaus hadi lineának meg-tamadá ára, Apr. 2-dikán reggel jelt adatott, 's ezen hajók között 17-tet, a' melyek a' lineának Déli részét tették, rész szerént fel égetett, rész szerént el-sűjlesztett. *Bellona* és *Russel* nevű hajóink meg fenekeltek ugyan, előbb, hogy sem a' ki-rendelt helyre érkezhettek vólna, hanem így is jó szolgálatot tettek. Az *Agamemnon*, melynek a' két sziget' battériáit, és a' kikötő hely' szájánál álló ágyúkat kellett vólna el halgattatni, a' nem elegendő méjjség miatt oda el nem juthatván, ezen történetnek köszönhetjük a' *Defiance* és *Monercha* Linea hajóinknak nagy vesztéseiket, a' melynek alkalmatosságával *Rion* Kapitány, és sok más derék tisztjeink és katonáink, el hullottak.

„Egy ilyen ütközet béli vesztésünk (ezek a' Lord *Nelson* bé-rekesztű szava), természet szerént nagy

volt. El estek mind együtt 254 embereink, és ezek között 20 tiszteink. Sebet 689-tzen kaptak, a' kik között 48 tisztek találtak. Ilyen sok embert egy tengeri ütközetben is, sem a' mostani sem az Amerikai háboru alatt nem vesztett egy Britannus hajós fereg is, a' mely példa nélkül való nagy vesztés elég nyilvánosságos bizonyosága annak, hogy a' *Dánusok* minémü vitézféggel védelmezték légyen magokat. — Ezt, *L. Nelson* mondja a' *Dánusokról*: nem szükség hogy magok mondják —

Mindazonáltal, hogy mind a' két Fél' tudósításaiból olvassunk leg alább valamit, ide teszünk egy hozfszu és szomorú *Dánus* tudósításból némely darabotskákat: — „

„*Koppenhaga*, 12. Apr. — „Az Ísten volt vé-
lünk, mivelhogy mi nem országfoglalásra czélo-
zó hadat folytattunk: hanem a' Királyiszéktől
fogva leg alacsonyabb kunyhónkig, minyájon és
egyenlő akarattal, tulajdon zászlónkat és part-
jainkat, a' felfuvalkodottság, gögös bátorság, és
igafságtalanság ellen védelmeztük. A' *Dánus*,
vagy betsültetni és tiszteltetni szemléli a' maga
zászlóját, vagy meg szünik *Dánus* lenni. Az el-
lenségnek felettünk való erejét, minden tudja, ha-
nem, hogy mennyit vesztett, talám soha sem
fogja tudni. Hogy 11, a' reájok tartozó embe-
rektől el hagyatott, ágyuktól üress, és rostává
lövöldözött hajóinkat, nagy bajjal el-hurtzolta, min-
denek előtt nyilván vagyon: hanem, hogy az ő
hajóiról is patak módra folvt le a' vér; hogy
sok hajóiról, tsak hogy el ne süjvedjenek, 's-haza
vitetethessenek, az ágyukat a' tengerbe hánytá;
's-több e' félek, ezt, tsak az Oppozitzió ha ki fog-
ja vakarni. Fegyvernyugvált kívánt az ellenség,
minthogy a' *Quintus* és a' két *Koronák* előtt álló
hojói nem mozdulhatván, már feladáshoz készi-
tették magokat. Mi, mozdulhatatlan hadi line-
ánk miatt nem juthattunk nyert zsákmányunk-

hoz: ő ellenben, ha gyengülését érezte, küljebb álhatott a' tengerre. Nékünk, a' kik mintegy a' partokhoz kötödtünk, 3 ezer tűz okádó ágyuk ellen ötödfél órák alatt, a' példa nélkül való bátorságon és vitézségen kívül, partjainknak megtartására, minden oltalmunk csak ebben állott: *Isten és a' háza!* A' Provesteen (*Prüffstein, Próba kő*) nevű hajóbattériánkat, három versben raktuk meg a' partról, ujj emberekkel: még is utóljára, minekelőtte az, végképpen oda hanyatott volna, 10 igen kemény sebbe lévő embereink sütőték-el rajta az utolsó ágyut. Soha nem fogok én (így szoll az író) ezen hajóbattériákra, iszonyodás nélkül vissza emlékezni: ezek voltak igaz barlangjai a' halálnak. Mi még ekkor sem szüntünk volna pedig el az ágyuzástól, ha egy ellenséges bombi a' Korona nevű egyik szigeten a' puskar' magazinunkra nem esett volna. Meg is érthette már ekkor mind két Fél ezzel a' nappal. A' kétségbe eséshez hasonlító vakmerőséggel tsatázó *Nelson*, midőn a' hátul álló fő Admirál *Parker* tőlle a' harmadik vers béli segedelmet meg-tagadta volna, végezetre ki függesztette a' fejez zászlókat. Ezen fegyvernyugváflól a' tsatának néki hevesült Dánusok, eleintén undorodtak ugyan: hanem, ha az igazat meg kell vallani, tsakugyan azon a' pontonn állottak már ekkor a' körülállásak, a' mely a' vitézség és vakmerő bátorság között való határt teszi. Már nyilást tsinált volt magának az ellenség a' mi hadi lineánkon, 's ha kéntelen lett volna a' tsatát tovább is folytatni, ezen nyilást még tágosabbá tsinálta volna; az után a' *Quintusnak* döngetéséhez fogott volna. Már a' kikötőhely' belső részeibe is hullott bé egy-egy ellenséges bombi: a' melyek ha szintén még semmi kárt nem tehetek is ott, tsakugyan meg eshetővé lett volt már az, hogy a' mi 16 szép és egészen kész *Linea* hajóink, a' melyekre már csak a' szükséges embe-

rek várattattak Norvégiából, tulajdon fzeimeink előtt öszze égettesenek, és mi ilyen módon az Európai tengeri Hatalmasságok' sorából, ki töröltessünk. Szövetségeseinknek előre való vigyazatlanságok miatt nem vólt, ezen hajóknak emberekkel való megvakhatására, időnk. Minden hajóinak és embereinek feláldozásával is kész lehetett volna, a' mi nem időjében való haragunk által bozfszuságra ingereltetett Britannus, hajóinkat öszsze égetni: 's még is tiz ilyen más hajós seregei is maradtak volna; nekünk pedig egy se. "

Swétzia.

Koppenhaga alól egyenesen a' *Carlscronai* Swéd kikötőhelynek botsátotta *Parker* Admirál a' maga győzedelmes vitorláit, a' hól éppen oly készén találta a' magok' védelmezésekre a' *Swédoket*, mint *Koppenhagánál* a' *Dánusokat*. A' *Reváli Orosz* hajós sereg azonközben, nem vóit még egygyesülve a' *Swédekkel*. A' *Carlscronai* kikötőhely' Komendansához ilyen, Anglus nyelven írott levelet küldött bé *Adm. Parker*: — ,

„Minekutánna a' *Dánus Udvar* arra vétetett, hogy egy oly fegyvernyugvásra álljon, a' mely a' *Dánus és Anglus Udvarok* között való szerentsétlen veszekedéseket még szüntette; és minekutánna réám bizattatott volna, hogy a' *Swéd udvarnak*, az *Anglus Udvar'* igaz juffai ellen az *Orosz Udvarral* fel állított, Szövetséges kötésből való kiálláshoz viseltető hajlandósága felől, bizonyos földősítást vegyek: erre nézve ezen fontos dólgot illető tudósítást azzal a' meghatározással kívánom a' *Swétziai Királyi Udvar*tól, hogy ezen jelentésemnek kézbe lett adattatása után 48 orákkal a' réám bizatott hadi foglalatosságokat ahoz alkalmaztathassam “

A' *Carlscronai Komendans Cronstedt*, azt fe-

lelte ezen levelére Parker Admirálnak, hogy ő, mint katona, nem avathatná magát az e' féle Politikai dolgokba: hanem, maga a' Swéd Király minden oránn várattatik oda, és majd meg fogja maga mondani, hogy mit kelljen felelni.

Április 22-dikenn valósággal meg is érkezett a' Swéd Király *Carlsronába*, és haladék nélkül ilyen válofst adatott *Cronstedt* Swéd Admirál által *Parker Anglus Admirálisnak*: — „

„Admiralis Ur! A Király, az én Uram, azt parantsolta nékem, hogy az Excellentziád' levelére ilyen hivatal szerént való válofst adják. Ő Felsege, meg gyöződve lévén a' felől, hogy Exc.ád a' tett ígéreteknek betsét és szentségét tökéletesen ismeri, úgy itél, hogy Exc.ád előtt nem fog idegannek látszani az itt következő forma szerént való kinyilatkoztatás, t. i. hogy ő *Swéd Felsege*, azoknak a' kötéseknek, a' melyekre Szövetsegeffeivel lépett, hűfelesen és egyenesen eleget tenni leg kissebbet sem kételkedik, a' nélkül, hogy akar mely más Hatalmassággal való magános kötese, akar mely névvel neveztetendők legyenek is azok, ezen Északi Hatalmasságokkal való közönséges Szövetségnek, leg kissebb hátramaradást is okozanak. Ebben áll az ő Felsege változhatatlan akaratja, a' mely mellett azonközben mindenkör kész leszen ő Felsege meghalgtani minden igasságos javaslasokat, a' melyek a' jelen való Északi pörlökodéseknek letesendessitetésekre, ő Nagy Britanniai Felsegétől, illendően ki rendeltötett Követek által, az Északi egyesült Hatalmasságoknál tötötödni fognak. — Költ *Carlsronában*, Apr. 23 dikán, 1801.

Mi némü továbbhi nyilatkoztatások estek ezen jelentések után a' Swéd és Anglus Admirálok között, még nem tudhatni: hanem, hogy vért egymás között nem ontottak; sőt hogy ezek is fegyvernyugváásra léptek, mint bizonyost úgy adják.

Franciaia Respublika.

A' Spanyol országból *Páris* felé útban lévő *Pármái Hertzeg'* és most már ki neveztetett *Toskánai Hertzeg'* elibe, *Bessieres* nevü Generálifit küldötte-el a' Frantzia országlólszék. Tsak *sub incognito* fogja ez a' Hertzeg Frantzia országban egy ideig tölteni az időt.

A' Déli tengerről *Isle-de-France* nevü Frantzia szigetről, egy hajó érkezett meg Apr. 13-dikán a' *Rocheorti* kikötőhelybe, a' mely 72 napok alatt tette ezen útat, és olyan híreket hozott onnét: hogy, ezen a' szigetenn tökéletes tsendeség uralkodik; és hogy az Anglusok valósággal tettek ugyan egy expeditziót *Batavia* ellen, hanem a' *Hollandusok* által emberül vízfzra veretettek.

Néhány Anglus sajkák, hivatlan is ebédre mentenek Apr. 26-ikán az *Ostendei* öbölbe. Egy Frantzia prédáló hajó, számos tisztviselő és egyéb előkelő személyeket ki hivutt a' városból a' hajójára, hogy a' szározonn való békeesség' áldomátsát, a' tengerenn is igyák-meg együtt: azonban, mikor már az *illuminatzió'* dolga legjobb divatjában lett volna, meg jelentek az ellenséges sajkák, és a' prédáló hajós gazdát, minden vendégeivel és hajójával együtt, a' partonn lévő ágyuk' tüzelésire is semmit nem halytván, betsülletesen el vitték. Az ebédlőket, mint a' kik tsak a' palatzkok' üresgetésével tsatáztanak, kétség kívül váltság nélkül vízfzra fogják botsátani a' nemes szívu Anglusok. —

Mikör *Bonaparte*, mint Generális, Asiában tsatázott volna, ő alatta egy *Jünot* nevü Generális 300 Frantzia lovasokkal 3000 Török lovasokat vert széljel. Már akkór 12 ezer *Livrákat* hátarozott volt *Bonaparte* annak a' képirónak meg jutalmaztatásául, a' ki ezt a' történetet leg szob-

ben le ábrázolná, hanem az óta mind mostanig halgatásban maradván a' dolog, tsak a' napokban hirdettette ki a' Belső Minifter, hogy azok a' jó festők, a' kik magokat bíztatják, öt hónapok alatt próbát tehetnek, hogy ezen fel tett summátskát el nyerheffék.

Elegyes Jegyzések.

London, 24. April.

Abban a' mostan uralkodó I. Sándor OrszCsászár Hirdetésében, mely által a' mai Császárrá való következését közönségessé tette, azt is jelenti ő Császári Felsége, hogy a' II-dik Katalin törvényei és fundamentomos rendelkezései szerént fogná a' maga országlását intézni. Ez nekünk Anglusoknak nem kedvező jövendőre mutat. Második Katalin Császárné volt, az Északi fegyveres neutralitásnak fundálója még az Amerikai háboru alatt. Valyon le fogja e' Sándor Császár a' maga figyelmetességét egy olyan dologról venni, a' mely abban az időben oly fontosnak tartattatott, ha t. i. a' boldogult Császárnénak nyomdokait szándékozik követni?

A' Dániai uralkodó Hertzeg egy tulajdonkeze által írott levelet küldött ide: hanem, hogy mit irt benne, nem tudjuk. — A' 2-dik Aprilisi Koppenhágai tengeri ütközet alkalmatosságával, sok Dánus és Anglus hajóknak belső részeik, retentő mészárszékekhez hasonlítottak. A' hajó fedelek vérrel voltak festve, a' holt, sebes, és öfsze rontatott teltek, rakásonként heverték. — Az *Anticristus* nevü Frantzia prédáló hajót el fogta egy kitsiny Anglus hadi hajó. — A' halálra ítéltetett *Napper Tandy* nevü nevezetes Irlandus rebellisnek, meg-kegyelmezett a' Király. — Itt Londonban az a' hír szárnyal, hogy az Angliai Országló szék azt tette légyen a' Frantzia Respublikával való békellégnek egyik előre való fun-

damentomos cikkelyévé, hogy az, a' Rénusbaí partjának egy részét, és Auszriai Belgiumot, botsássa ki a' maga kezéből, a' melyért Anglia is kéz fogna lenni azoknak a' birtokoknak nagy részéről lemondani, a' melyeket ezen háboruban el-foglalt. Angliának a' szároz Európával való kereskedés beli öfzfe köttetődése kívánnya azt, hogy Auszriai Belgiumot akar kinek birtokában lenni jobb szemmel nézze, mint a' Frantzia Respublikáében. Más részről, bajos el hinni pedig azt is, hogy Frantzia ország magát annak vizsza adására réá vegye. minekutánna azzal magát forma szerént égygyefitette, 's annak oly sok hafz-nát tapasztalja.

A' Londoni levelek egy történetet jegzettek fel a' Koppenhagai 2-ik Aprilisi tengeri ütközetből, a' mely *Nelson* Admiralisnak nem kicsiny ditsiretére szolgál: — „Három nagy hadi hajóink (agy mond), t. i. a' *Bellona*, *Russel*, és *Agamemnon* nevűek, a' víznek nem elégedendő méjjsége miatt fenékre akadván, a' *Korona* battéria' ágyu' rettenetes tűzinek igen veszedelmesen ki-tétetve voltak. Lord *Nelson* látta a' veszedelmet, a' melyből való meg menekedhetésre rajta kívül kevés Admirális találta volna fel magát ily hirtelenféggel és hideg vérrel. Bé ment az író szobájába, és a' Dániai *Korona* Hertzeghez egy pár szempillantatok alatt egy levelet írt, melyben jelentette, hogy a' *Korona* battériánn lévő ágyuk' tűzének egy kevés idő alatt lejendő meg-szünetetését az emberiség kívánná, mivelhogy az Anglus hajókonn sok sebes és minden féle Dánus hadi fogjok lévén, ezek is mind kitéttetve vagynak a' nevezett Battéria' tűzinek, 's ha tsak, az ezen hajókru való ágyuzást ő Kir. Hertzegsége azon battériánn egy kevésbé meg nem szünteti: az Anglusok tellyefféggel nem gondoskodhatnak illendően a' Dánus fogjokról. A' Királyi

Hertzeg azonnal parantsólt, hogy a' Nelson által meg-neveztetett batteria' ágyui szünyenek - meg a' tüzelestö.

Egy *Párisi* nem egészfzen off'ciális Újjságban a' következő Koppenhagai 14 dik Aprilisi levél olvastatik : —

„A' midön a' Dániai Országlószék az Északi *Coalitio*ba bé lépett, meg határozatott vólt, hogy ha meg támodtatik, Svétzia által hathatóson segítették. Midön éttésünkre esett, hogy az Anglus hajós sereg felénk közelget, és a' Sundonn keresztül akar rontani : meg kértük Svétziát a' segedelemért, mivelhogy minden környülállások szerént gondolhattuk, hogy az Anglus hajók, a' Cronenburgi batteriák' tüzinek el kerülése végett, a' Svéd partok mellett fognának égyenként el-evezni. A' mi kívánságunk az volt a' Svéd Királyhoz, hogy Helsingbourg várát erőfittesse-meg, és a' partokon építtesse batteriákat. Ö Felsége réá állott ugyan ezen nagy költségeknek tételére : hanem egyfzésmind olyan reménségtől tápláltott, hogy ezen alkalmatossággal viszfza nyerheti Dániától némely jussait, a' melyeket a' Svédok a' feljebb való időkben el-veztettek. A' Swéd udvar a' következő pontokat kívánta — 1)Izör. Az *Abói*, 1796-béli Kötés, töröltetődjön el — 2)Izör. Ha a' Swédok a' Helsingbourgi erőfítet meg építik, adattasson viszfza nékiek a' *Sund* izorossa beli jövedelemnek az a' része, a' mely ez előtt övék volt — 3)Izör. Helsingburgnak erőfítégei maradjanak meg, ugy mint most fel fognak építetni —

„A' Dánus Udvar azt felelte ezen fel tételkre: hogy, a' mostani c iticus' környülállások között nem állhatna réá egy olyan Kötésnek semmivé való tételére, a' melyet már mind az idő állandó fundamentomra helyheztetett, mind pedig minden katalmatosságok közönséges meg égy-

gyezéssel helybe hagytanak; és hogy, ha a' Svédeknek magoknak nem volna ezen partok' meg-erősítésére elegendő költségek, a' Dánus Király kész lenne ezen költséget maga meg-tenni, oly fel-tétel alatt, hogy a' békekéllég' helyreál-lásának alkalmatosságával ismét le-rontathassa azon erősségeket, a' melyeket a' *Sund*' védel-mezésére, annak Svéd partjainn mostan fogna épít-tetni. —

„Mit felelt a' Svéd Udvar ezen nyilatkozta-tásra, nem tudhatni: hanem bizonyos az, hogy a' Svédok' oltalmazó készüléteik a' Sund mellett nem mentek volt tökéletességre, már az, akar va-lamely titokban lévő okra nézve, akar az Anglus hajós seregek nem vélt hamarsággal való meg-jelenésére nézve; történt is,

Páris, 27. Apr.

Azt beszélik, hogy az Országglószék már el-küldötte *Turinba* a' rendelést *Jourdán* hazafi Bíz-toshoz, hogy Piemontban is, Préfectorákat, Mu-nicipalitásokat, és Katonai Osztályokat formál-jon.

Apr. 12 dikénn irták Romából, hogy a' Ná-polyi Udvar, az *Alquier* és *Micheroux* Ministerek által készítettett békekéllég kötést, ratifikálta lé-gyen.

Igy vagyon szórol-szóra az a' hirdetés, a' me-lyet *Murat* Déli Olosz országi Frantzia fő vezér, a' Toskánai földön tartózkodó Nápolyi és Ro-mai kivándórlottsakhoz intézett; — „Nápolyiak, és Romaiak! Már sok ideje, hogy hazátoktól el-távozva nyögtök: most oda visszra tértek. *Tos-kána*, a' mely a' ti szeremséltenségeteknek ideje alatt benneteket jó szivüséggel bé-fogadott, ma, maga is szükölködik; alig elégséges a' Frantzia Te-reg' tartására. Tartozó kötelellegem, hogy ne engedjek rajta egyéb terhet fekünni, annál, a' mi

el-kerülhetetlen; nem kívánhattok tőlle oly fejedelmet, a' mely nélkül el lehettek; én sem kényszeríthetem őket, igazságtalanság nélkül, annak adására. Térjeteek visszafra tehát hazátokba, a' mely hívó benneteket. Mely édes, sok ezten-deig tartott bujdosás után, meglátni született földünket! Ne tartsatok az igazságtalan üldöztetés-től, a' Frantzia Országglószék nem felejtette el, hogy ti ő benne helyheztettétek bizodalmatok. A' Kötes' oltalma alá helyheztette, mind tulajdona tokat, mind személyeteket. A' nagy nemzet' oltalmazása, nem hijába való oltalom; éljeteek nyugodalomban az ő védelme alatt. — „Romaiak! társaitoknak nagy része, már honnyába visszafra érkezett; a' szent Atya, oltalma alá vette őket, és azzal az atyai jóssággal bánik velletek, melyet a' vallás parantsól, melynek ő a' feje, és a' mely jószág néki természete szeréent személyes tulajdona. — „Nápolyiak; és Romaiak! ez szeréent ne légyeteek félelemben: de ellenben részetekekről ti is minden bszszúálló emlékezetet tegyeteke-le.“

BCU Cluj / Central University Library

Murat.

Magyar Ország.

Pest Vármegyéből, Atsáról Apr. 27-dikén.

Ujság de roszsz. Itt mi körülöttünk az Idő igen korán ki-nyilt az idén. Mártzius közepe táján a' tavasz vetéssel egészzen készen voltak embereink, úgy a' szőlő munkával is igen idején, úgy hogy, a' kellemetes meleg napok annyira megindították a' szőlőt; hogy éppen nem vala újság Sz. György nap előtt arasznyi szőlő jövétt is látni; 22 ik Aprilisben egész nap, igen kegyetlen hideg szél fújt, hol északról 's napnyugotról hol alólól változva, a' szeréent egész éjtzaka is, 23-dikban pedig reggelre minden föfel letét fellegek borították az eget, 's úgy tetézt, hogy a' szél is szintúgy köszörülte a' fogát és jobban tsi-

pett, míg reggeli 7 és 8 óra között, neki kezd először havas eső, azután pedig formális hó ugyan derekassan esni, melly havazás mintegy más fél óráig tartott igen nagy erőben, de tsak ugyan nem lehetett igen állandó, mert dél után felderülvén, már eltvére álmodni se lehetett rólla; hanem rá jöve bezzeg a ki derült éjtzaka és reggelre a' kemény dér 's fagy, és mindenünket elvete a' hideg. A' szőlő kivált felettébb megfagyott, úgy hogy ha újra kinem hajt, bizony tsak enni való szőlőnk se lesz; a' gyümöltsből imitt amott még tsak maradt. Ez a' tsapás nem tsak a' mi vidékünket érte, hanem a' mint beszélük, még a' Tifzán túl is völt. Azt írja egy jó barátom a' szomszéd Vármegyéből, hogy ott marhák is fagytak meg — de tsak betegesek, és hogy azok, a' kik a' jó időnek ez előtt neki örülvén, meg nyírték juhaikat, azután ebben a' fergetegben völt nékik mit nyúzni. Egyébaránt a' vetéseknek, kivévén a' veteményeket, sehol sem ártott.

Itt más tsapás rajunk s vidékünkön a' hornyó, bezzeg nem vette ezt meg a' hideg. A' vetéseink és mezeink még eddig meg lehetősek, és ha a' szerezni meg maradnak, leg alább jó közép szer termést reménylhetünk. Mászszor többet.

Semlinből, Május 2-dikán.

Már jó ideje, hogy néhány versben irták volt a' Konstantinápolyi levelek, hogy ott valami Török katonák a' Oroszokkal öltözve veszvén, ezek közül néhányat meg öltenek; a' melyétt a' Török Császár illendő elégtételt ajánlott a' Pétersburgi Udvarnak. Most már bizonyosnak lenni irtják, hogy ezen elégtételt, a' mellyel, mint halatott, Pál Császár nem akart meg elégedni, Sándor Császár helybe hagyta légyen, és hogy a' büntetés már bé is töltetett a' büsösökön, mely abban állott, hogy minden el esett Orosz emberét,

két két Törököt küldöttek által kötéllel, a' más világra.

Sok hajók, a' melyek a' Dunánn a' Fekete tanger felé eveztenek, a' *Widdini* környékekenn uralkodott zürzavarokra nézve, csak Orsováig bátorzkodtak evezni, és mind ott tartózkodtak: hanem végezetre néki bátorodván, egy szerentse próbálásra határozták magokat, 's reménség felett boldogultak. Aprilis' 3 dikánn eveztek el Orsovától Császári zászlókkal. — Widdinenn feljül imitt amott, rész szerént Török Császári rész szerént Pasman - Oglu Baschai katonákra találtak, de a' kik se egymásnak, sem nékiek semmit nem csináltak. Megérkezvén Widdinbe bántodás nélkül, és Pazman Oglu az ő ott léteket megértvén, a' hajós gazdákat azonnal magához hivatta, és egész szíveféléggel tudakozta tőlök, hogy mi okra nézve nem jöttek volna el még Október 1 en; mikor telyefféggel semmi veszélytől sohótt nem félhetnének. Ezek elő bezzéletnék a' fok féle híreket, és tudósításokat, a' melyeket a' Bascha végig halgatván, réájok bízta; hogy, írják meg Magyar országra és Auftriába, hogy ő igen jó hajlandósággal viseltetik hozzájuk, és a' telyes bátorfággal való útozhatás iránt kezességet válól magára.

Widdinnek állapotjáról így írnak ezek a' hajós gazdák: —

„Itt nyüzsög a' katonaság. A' város' utzái éjjelenként megvilágosittatnak. Éjjel nappal bátran létálhatni, a' nélkül, hogy valami roztól kellene tartani. Noha mind Widdinenn feljül, mind pedig azonnalól, sok Török Császári katonaság fektzik: egyik Bascha sem akarja ötet még is meg támodni. —

„Az említett hajókhoz 7 embert rendelt Pasman-Oglu, hogy bátorságnak okáért kísérik-el őket; bizonyossá tévén egszersmind, hogy egész bá-

torsággal folytathatják tovább is útjokat, és csak az ő úti levelit mutassák, sohol semmi bojok nem fog lenni. —

„*Pasman Oglu*, egész tsendességben ül mostan othon, es az ujjságokban egy idő óta felöle közönségessé tétetett hírek, hazugságok voltak.

Jelentés.

„Az el múlt elzrendőben írta *D. Bene Ferentz* Hazájának köz-halznára, a' *Himlő veszedelmei ellen való oktatását*: melyben le rajzolta a' Himlőknek irtóztató veszedelmeit, melyekkel már az hatodik századtól fogva ostromolják az emberi nemzetet: meg mutatta, hogy lehessen ezen veszedelmeket enyhíteni mind a' jelenvaló himlőset való jó bánás, mind a' béóltás által, meg mutatta, hogy el lehetne ezen veszedelmeket egészen kerülni a' Himlők ki irtások által.“

„Azon időtől fogva az Orvosok ei fáradohatatlan iparkodásaik által oly eszközhöz jutottunk, mely által fel tett tzelunkat, a' Himlő veszedelmeinek elhárítását, és a' Himlőknek tökéletes ki irtását bizonyosabban és könnyebben elérhetjük. Ez az eszköz áll a' tehény himlőknek béóltásokban.“

„Hogy a' Magyar Haza is, a' Köz-nép is, mennél hamarább tökéltessen esmérje ezen istenes találmányt, és az által a' szülék édes magzatjaiknak életjeket, egészségeket; és a' testnek ékességét fenn tarthassák; *Dr. Bene Ferentz* most készit egy *Oktatást a' tehén himlőknek természetéről hasznaiokról és béóltásokról*; mely mind az Anglus, Németh, és Frantzia Orvosoktól tett tapasztalásokat, mind maga tapasztalásait, melyeket mostan télzen Pesten, magában fogja foglalni. Ezen oktatás a' Himlő veszedelmei ellen való oktatásának második része gyanánt léfzen.“